

Nr 350.

Av herr **Hage m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om provisorisk förstärkning av tilläggspensioner och invalidunderstöd.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 297 har framlagts ett förslag till »Lag om provisorisk förstärkning av tilläggspensioner och invalidunderstöd», vars innebörd bl. a. är, att till den, vilken åtnjuter folkpension, vari ingår tilläggspension eller invalidunderstöd, skall såsom provisorisk förstärkning av tilläggspensionen eller understödet utgå följande belopp, räknat för budgetår, nämligen

till ogift person ävensom till den, vars make fyllt 60 år och ej för egen del åtnjuter tilläggspension eller invalidunderstöd 100 kr. samt till annan pensions- eller understödstagare 50 kr.

Propositionen synes utgöra ett svar på den riksdagsskrivelse (nr 178), som den 29 mars 1944 avläts av innevarande års riksdag, varvid riksdagen hemställde om framläggande snarast möjligt av förslag till en allmän förbättring av nu utgående folkpensioner och invalidunderstöd. Konstaterandet av att ett förslag med anledning av nämnda riksdagsskrivelse redan kunnat framläggas till denna höstriksdag måste mottagas med tacksamhet. Däremot torde nog kunna påstås, att de, som medverkade till att i riksdagen åstadkomma nämnda beslut rörande riksdagsskrivelsen, hade den förhoppningen, att det skulle framläggas ett förslag om ett något större tilläggsbelopp än det, som nu föreslagits. Här bör i detta sammanhang också kunna framhållas, att de befolkningsskategorier, som det här är fråga om, ligga längst nere på inkomstskalan i samhället och i allmänhet leva under existensminimum, även om detta minimum sättes till en mycket blygsam levnadsstandard.

Motionärerna förstå mycket väl, att bakom detta restriktivt tillmätta belopp ligger ett hänsynstagande till de antiinflationssynpunkter, vilka av regeringen framförts även i annat sammanhang, då det gällt att motivera återhållsamhet med avseende på planerade statsutgifter. Men även om motionärerna kunna förstå ett sådant hänsynstagande, förefaller det likväl, som om även ett tillbörligt hänsynstagande till sådana synpunkter likväl kunde inrymma möjligheten att giva ytterligare något litet tillskott till här nämnda folkpensionärer, varigenom de här nämnda folkpensionärerna även skulle få ett litet tillskott under innevarande år, vilket icke erhålles enligt propositionens förslag, utan först i mars månad 1945.

Motionärerna hade då tänkt sig, att detta engångstillskott helst skulle utbetalas före julen — exempelvis i samband med utbetalandet av dyrtidstilläggen i december månad.

Detta skulle säkerligen vara synnerligen behövt och mottagas med glädje av de fattiga människor, som det här är fråga om.

Vi hade alltså tänkt oss — särskilt med hänsyn till att den i propositionen föreslagna provisoriska förbättringen ej skulle börja utgå förrän under 1945 — att detta tillägg skulle kunna givas på det sättet, att de här nämnda pensionärerna skulle erhålla ett engångstillskott för julmånaden december, som alltså kunde utbetalas redan under innevarande år eller — om detta är ogörligt — åtminstone finge betraktas som tillskott för nämnda månad. Man skulle i det senare fallet kunna tänka sig, att resp. kommun eventuellt förskotterade beloppet.

Om man förfore på detta sätt, kunde man icke mot detta förslag resa den invändningen — vilken beröres i propositionen — att ett allt för högt tilltaget tillskott per månad skulle kunna komma att innebära, att den samlade utbetalningssumman till en eller annan pensionär möjligen skulle kunna komma att överstiga den summa, som vederbörande kunde komma att erhålla vid den slutliga regleringen av folkpensionerna, varom som bekant utredning pågår.

Av vad här ovan anförts framgår, att motionärerna böjt sig inför de motiv, som av regeringen framförts, och alltså ansett sig böra avstå från att föreslå en *fortlöpande* ökning utöver vad regeringen föreslagit av den provisoriska förstärkningen av tilläggspensionerna och invalidunderstöden — huru motiverad en sådan ökning än skulle kunna anses vara. Motionärerna ha här endast givit tillkänna, att deras yrkande inskränker sig till ett ringa engångstillskott för att bereda de gamla någon liten glädje vid julhögtiden.

Då återstår att överväga, huru och med vilket belopp ett sådant tillskott lämpligen borde utgå, så att det å ena sidan kunde bereda åldringarna någon tillfredsställelse och å andra sidan merbelastningen på budgeten icke bleve sådan, att detta verkade avskräckande. I detta sammanhang bör man kanske peka på det allmänt kända förhållandet, att även ett mycket ringa sådant tillskott till folkpensionärerna medför betydande kostnadsökningar, detta med hänsyn till det stora antalet pensionärer. Man får alltså bedöma det ökade anslaget, som skulle bli en följd av vår motion, från här nämnda utgångspunkter.

Enligt motionärernas uppfattning skulle man kunna uppnå det här ovan nämnda målet — att giva vissa kategorier av folkpensionärerna ett engångstillskott under julmånaden — genom att samtliga folkpensionärer och invalider, som under nämnda månad erhålla ett procentuellt dyrtidstillägg, erhöles ytterligare ett sådant tillägg av samma storlek. Man skulle då utan vidare uträkningar veta, vad var och en skulle erhålla, och å kvittot skulle kunna (exempelvis på baksidan) av postverket anbringas samma stämpel, som nu kommer att anbringas å framsidan för kvitterande av det redan nu utgående dyrtids-

tillägget för december månad. Det torde icke kunna resas några invändningar mot det påståendet, att en sådan anordning vore enkel och tekniskt möjlig.

Ej heller torde det vara så svårt att uträkna, vad ett sådant engångstillägg skulle ungefärligen kosta, under den förutsättningen, att staten skulle deltaga i kostnaden med samma procentandel, som nu gäller. Med utgångspunkt från vad som i propositionen uppgives rörande dessa kostnader (sid. 14) samt med beaktande av att 80 % av kostnaden faller på staten kan man alltså antaga, att den merkostnad, som skulle bli en följd av ett bifall till motionens yrkande, skulle belöpa sig till cirka 11 millioner kronor.

Detta kan visserligen anses vara ett betydande belopp, men sett mot bakgrunden av det förhållandet, att det understöds klientel, som det här gäller, kan uppskattas till cirka 475,000 personer (se bil. A till prop. 297), ter sig summan ej så stor. Det belopp, som skulle falla på varje pensionär, kommer i alla fall att inskränka sig till ett ringa belopp. Men säkerligen skulle även ett sådant tillskott, utdelat till de fattiga medborgare, som det här gäller, mottagas med tacksamhet — särskilt med hänsyn till de merutgifter, som även den fattige ser sig ställd inför under en högtid som julen.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställes alltså,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 297, dock med följande ändringar:

a) Till § 1 i »Förslag till lag om provisorisk förstärkning av tilläggs pensioner och invalidunderstöd» fogas efter satsen: »till annan pensions- och understödstagare 50 kronor» följande tillägg: »Därutöver utgår som provisorisk förstärkning till samtliga pensionstagare, vilka under december 1944 erhålla dyrtidstillägg å folkpensioner och invalidunderstöd, ett engångsbelopp för nämnda månad av samma storlek som nämnda månads dyrtidstillägg» samt

b) Övergångsbestämmelsen om lagens ikraftträdande (sid. 3) ändras med hänsyn till vad här ovan föreslagits rörande ändrad lydelse av § 1.

Stockholm den 4 november 1944.

Ernst Hage.

Rob. Berg.

A. Gillström.

Nils Olsson.

Per Olofsson.

Emil Näsström.

Axel Leander.

E. O. Wiklund.

Gustaf Karlsson.

Lage Svedberg.

K. F. Söderdahl.

J. Hansson.

Karl Aug. Johanson.

Oscar E. Mattsson.

Sven V. Hansson.